Lietas Nr. C770923125
Lietvedības Nr. C-09231-25/82
ECLI:LV:RPT:2025:1030.C770923125.3.S

Rīgas pilsētas tiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2025. gada 30. oktobrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Sanita Rūtenberga,

ar tiesas sēžu sekretāru Arti Krišānu

2025. gada 16. oktobrī izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Current Auto" prasībā pret /Persona A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas tiesā iesniegts prasītāja sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Current Auto" prasības pieteikums pret atbildētāju /Persona A/ par parāda piedziņu un ierosināta civillieta.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2024. gada 8. jūnijā tika noslēgts transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr. NLJ080625/43414, ar kuru prasītājs nodeva atbildētājai lietošanā (nomā) transportlīdzekli /Transportlīdzeklis C/ (2007) ar reģistrācijas Nr. /Reģistrācijas Nr. B/. Ar 2024. gada 8. jūnija pieņemšanas-nodošanas aktu transportlīdzeklis tika nodots atbildētājai, kura ir pārbaudījusi transportlīdzekļa stāvokli un pārliecinājusies par tā atbildību viņas prasībām.

Prasītājs izlietoja savas līguma vispārīgo noteikumu 9.2.1. punktā noteiktās tiesības par atkāpšanos no ilgtermiņa nomas līguma, un 2024. gada 19. aprīlī transportlīdzeklis tika nodots prasītājam.

[1.2] Saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 2.1. un 5.2. punktu, līguma speciālo noteikumu 4.1. punktu, nomas maksa mēnesī tika noteikta 172,36 EUR bez pievienotā vērtības nodokļa (turpmāk arī - PVN). Atbildētāja nav veikusi nomas maksas ikmēneša maksājumu 379,19 EUR.

[1.3] Saskaņā ar līguma speciālo noteikumu 4.2. punktu nomas noformēšanas komisijas maksa ir noteikta 399,60 EUR. Saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 5.1. punktu nomas noformēšanas maksa ir sadalīta proporcionāli līguma termiņa mēnešu skaitam un ir iekļauta ikmēneša nomas maksājumā. Līguma vispārīgo noteikumu 5.1. punkts papildus noteica atbildētāja pienākumu samaksāt prasītājam atlikušo nesamaksāto nomas noformēšanas komisijas maksu, ja līgums tiek izbeigts pirms termiņa, kas noteikts arī līguma vispārīgo noteikumu 9.4. punktā. Tādēļ atbildētājam ir jāsamaksā atlikusī nomas noformēšanas komisijas maksa 394,50 EUR.

[1.3] Saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 5.2. punktu par nesamaksāto nomas maksu un nomas noformēšanas komisijas maksu jāmaksā PVN un atlikums ir 162,38 EUR.

[1.4] Nomas līguma minimālais termiņš noteikts līguma speciālo noteikumu 4.8. punktā, proti, 18 mēneši. Atbildētājai saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 9.4. punktu ir jāsamaksā prasītājam nesaņemtā minimālā

nomas maksa 2`522,20 EUR.

[1.5] Atbilstoši līguma vispārīgo noteikumu 9.7. punktam atbildētāja nenodeva transportlīdzekli prasītāja norādītajā vietā, līdz ar to radās zaudējumi par transportlīdzekļa pārņemšanu 70 EUR un evakuatora pakalpojumi 121 EUR.

Ievērojot līguma vispārīgo noteikumi 9.11. un 6.7. punktā noteikto un to, ka prasītājam radās pamatotas aizdomas par transportlīdzekļa faktisko stāvokli, prasītājam ir radušies zaudējumi par transportlīdzekļa novērtēšanu 35 EUR un atlīdzība par transportlīdzekļa vērtības samazināšanos 758,33 EUR. Transportlīdzekļa vērtības samazināšanās tiek aprēķināta, transportlīdzekļa vērtību dalot ar nomas termiņu, iegūstot nolietojumu par vienu mēnesi. Par nolietojuma periodu, kad transportlīdzeklis atradās atbildētājas valdījumā, tiek atskaitīta transportlīdzekļa vērtība pēc novērtēšanas, tādējādi iegūstot atlīdzību par transportlīdzekļa vērtības samazināšanos.

Atbildētāja apņēmās veikt transportlīdzekļa apdrošināšanu par sauszemes transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātu apdrošināšanu (OCTA) (līguma vispārīgo noteikumu 7.4. punkts). Gadījumā, ja nomnieks nav to izpildījis, iznomātājam ir tiesības prasīt nomniekam atlīdzināt izdevumus par OCTA polises iegādi un komisiju (līguma pielikuma Nr. 2 16. punkts, līguma vispārīgo noteikumu 8.2. punkts). Atbildētājai neievērojot līguma noteikumus, radušies zaudējumi: OCTA izdevumi 104,01 EUR; OCTA rēķins par iegādi 50 EUR un CSDD rēķins 80 EUR.

[1.6] Atbildētājai jāmaksā nokavējuma līgumsods 93,56 EUR saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 8.3. punktu, ka par līgumā paredzēto maksājumu kavējumu prasītājs ir tiesīgs piemērot atbildētājai nokavējuma samaksu 0,5 % apmērā no kavētās pamatsummas par katru kavēto dienu.

[1.7] Par parāda piedziņas pakalpojumiem gan ar ārpustiesas parāda atgūšanu, gan tiesas ceļā atbildētājai jāmaksā parāda atgūšanas izdevumi 15 EUR.

[1.8] Efektīvai procesuālo tiesību realizācijai pieaicināts zvērināts advokāts, līdz ar ko no atbildētājas piedzenami advokāta izdevumi.

[1.9] Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1401., 1402., 1511., 1587., 1590., 1651., 1652., 1662., 1716., 1720., 1759., 1765., 1770., 1775., 1779., 2112., 2113., 2119., 2141., 2142., 2144., 2146., 2150., 2152., 2154. pantu, prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam parādu, kas sastāv no: pamatsummas 935,62 EUR, nesaņemtās minimālās nomas maksas 3051,86 EUR, evakuatora pakalpojumiem 121 EUR, transportlīdzekļa pārņemšanas izdevumiem 70 EUR, OCTA izdevumi 104,01 EUR, OCTAS rēķins par iegādi 50 EUR, CSDD rēķins 80 EUR, transportlīdzekļa novērtēšana 35 EUR, atlīdzība par transportlīdzekļa vērtības samazināšanos 758,33 EUR, parāda piedziņas izdevumi 15 EUR, līgumsods 93,56 EUR par periodu no 08.08.2024. līdz 19.09.2024., likumiskajiem procentiem 74,45 EUR par periodu no 20.09.2024 līdz 16.12.2024., kopā 5318,84 EUR, kā arī piedzīt visus ar tiesāšanos saistītos izdevumus. Noteikt prasītāja tiesības līdz sprieduma pilnīgai izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā no par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

[2] Atbildētājai prasības pieteikums nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi.

Atbildētājas paskaidrojumā norādīts, ka nepiekrīt parādam, jo parāds nodots piedzinējiem. Maksājumi nenotika, jo nav saņēmusi no inkasatoriem līgumu un maksājuma lapiņu. Parāds pārdots, neapspriežot vienošanās iespējas.

[3] Prasītāja pārstāve tiesas sēdē neieradās un rakstveidā lūdza izskatīt lietu bez prasītāja pārstāves piedalīšanās, norādot, ka prasību uztur pilnā apmērā. Atbildētāja tiesas sēdē neieradās, par neierašanās iemesliem neziņoja, atlikt lietas izskatīšanu nelūdza.

Civillieta tika izskatīta bez prasītāja pārstāvja un atbildētājas piedalīšanās saskaņā ar Civilprocesa likuma 156. panta pirmās daļas noteikumiem.

Motīvu daļa

[4] Novērtējot civillietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka celtā prasība ir daļēji apmierināma.

[5] Lietā nodibināts, ka 2024. gada 8. jūnijā starp prasītāju kā iznomātāju un atbildētāju kā nomnieku noslēgts transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr. NLJ080624/43414 (turpmāk – nomas līgums) par transportlīdzekļa /Transportlīdzeklis C/, valsts reģistrācijas Nr. /Reģistrācijas Nr. B/, šasijas Nr. /Šasijas Nr. A/, (turpmāk – transportlīdzeklis) nomu, ar nomas termiņu – 72 mēneši (no 14.07.2024. līdz 14.06.2030.), minimālais nomas termiņš 18 mēneši, nomas maksa mēnesī 172,36 EUR + PVN 21 %, nomas noformēšanas maksa 399,60 EUR + PVN 21 %, ikmēneša nomas maksājums 215,25 EUR mēnesī, kas sastāv no: nomas maksas 172,36 EUR, nomas noformēšanas komisijas 5,55 EUR un PVN 21 % 37,34 EUR.

2024. gada 8. jūnijā puses parakstīja pieņemšanas aktu, ar kuru atbildētāja pieņēma transportlīdzekli no prasītāja.

2024. gada 19. septembrī sastādīts nodošanas-pieņemšanas akts par transportlīdzekļa pārņemšanu prasītāja valdījumā bez atbildētājas klātbūtnes.

2024. gada 23. septembrī prasītājs sagatavoja paziņojumu par atkāpšanos no ilgtermiņa nomas līguma Nr. 4.2.-3975. Prasītājs vienpusējā kārtā atkāpās no ilgtermiņa nomas līguma, līgums izbeigts ar 2024. gada 19. septembri un transportlīdzeklis tika nogādāts ar evakuatoru uz Latgales ielu 450U, Rīgā 2024. gada 19. septembrī.

Saskaņā ar Civillikuma 2112. pantu noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu. Civillikuma 2115. pants noteic, ka lietas iznomātājam vai izīrētājam nav jābūt tās īpašniekam; turpretim iznomāt vai izīrēt var katrs, kam pieder lietošanas tiesība. Civillikuma 2120. pantā noteikts, ka nomas vai īres maksai jābūt patiesai atlīdzībai par lietas lietošanu, un tādēļ to nevar noteikt tikai izskata pēc.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Civillikuma 1589. pants noteic, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Tiesa atzīst, ka starp pusēm pastāvēja nomas tiesiskās attiecības. Prasītājs laika periodā no 2024. gada 8. jūnija līdz 2024. gada 19. septembrim izpildīja nomas līguma saistības un nodeva ilgtermiņa nomā atbildētājai lietotu transportlīdzekli, bet atbildētāja neveica līgumā noteiktajā termiņā un apmērā noteiktos maksājumus.

Par nomas maksas parāda piedziņu

[6] No nomas līguma maksājuma grafika secināms, ka ikmēneša maksājums bija jāveic 14. datumā, savukārt nomas līguma vispārīgo noteikumu 5.2. punkts noteic, ka iznomātājs aprēķina nomas maksu, sākot ar dienu, kad parakstīts pieņemšanas akts. Pieņemšanas akts parakstīts 2024. gada 8. jūnijā.

Saimnieciskās darbības ietvaros pakalpojuma sniegšana par atlīdzību ir apliekama ar pievienotās vērtības nodokli, pamatojoties uz Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 2. punktu.

No maksājuma grafika redzams, ka pirmais nomas maksājums ir 197,39 EUR, nomas noformēšanas komisija 5,55 EUR, PVN 42,60 EUR, kopsummā 245,54 EUR un nākamie nomas maksājumi ir 172,36 EUR, nomas noformēšanas komisija 5,55 EUR, PVN 37,34 EUR, kopsummā 215,25 EUR. Savukārt parāda summas aprēķinā ikmēneša maksājums norādīts 172,36 EUR, nomas noformēšanas komisija 5,55 EUR, PVN 37,34 EUR, kopsummā 215,25 EUR.

Saskaņā ar nomas līguma vispārīgo noteikumu 9.12 apakšpunktu nomas maksa par transportlīdzekļa lietošanu tiek aprēķināta līdz dienai, kad transportlīdzeklis ir nogādāts uz iznomātāja norādīto transportlīdzekļa pieņemšanas vietu un ir nodots iznomātājam.

Prasītājam veicot nomas maksas aprēķinu, ir pieļauta matemātiska aprēķina kļūda, taču ievērojami Civilprocesa likuma 192. panta noteikumi, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

No prasītāja parāda summas aprēķina secināms, ka atbildētāja ir veikusi pilnībā pirmā mēneša maksājumu un daļēji veikusi otrā maksājuma apmaksu, līdz ar to atbildētāja nav veikusi nomas maksu par periodu no 2024. gada 8. augusta līdz transportlīdzekļa pārņemšanai 2024. gada 19. septembrī. Par norādīto periodu prasītājs ir aprēķinājis nomas maksas parādu 458,82 EUR ((143,63 EUR + 172,36 EUR + 63,20 EUR) + PVN 21 % 79,63 EUR).

Atbildētāja nav apstrīdējusi, ka nomas transportlīdzeklis bija viņas lietošanā līdz 2024. gada 19. septembrim. Atbildētājai ir pienākums samaksāt nomas maksu par transportlīdzekļa nomu līdz transportlīdzekļa atdošanai prasītājam.

Prasība daļā par nesamaksāto nomas maksas piedziņu apmierināma prasītāja uzturētajā apmērā 458,82 EUR par periodu no 2024. gada 8. augusta līdz 2024. gada 19. septembrim.

Par nomas noformēšanas komisijas maksas piedziņu

[7] No nomas līguma vispārīgo noteikumu 1. punkta izriet, ka nomas noformēšanas komisija ir speciālo noteikumu 4.2. punktā norādītā komisija, ko nomnieks maksā iznomātājam par pieteikuma izskatīšanu un līguma sagatavošanu.

Prasītāja ir sniegusi maksas pakalpojumu, izskatot pieteikumu un sagatavojot nomas līgumu, ko parakstījušas abas puses, un nomas noformēšanas komisijas maksas apmērs norādīts pušu noslēgtā nomas līguma speciālo noteikumu 4.2. punktā – 399,60 EUR + PVN 21 % 83,92 EUR, kopā 483,52 EUR.

Atbilstoši nomas līguma vispārīgo noteikumu 5.1. punktā noteiktajam nomas noformēšanas maksa tika sadalīta proporcionāli nomas līguma termiņa 72 mēnešu skaitam un iekļauta ikmēneša nomas maksājumā.

Atbildētāja ir veikusi vienu maksājumu 6,72 EUR, t.i., 5,55 EUR + PVN 21 % 1,17 EUR. No parāda summas aprēķina secināms, ka pēc nomas līguma pirmstermiņa izbeigšanas nesamaksātā nomas noformēšanas komisijas maksa ir 476,80 EUR (394,05 EUR + PVN 21 % 82,75 EUR), kas piedzenama no atbildētājas par labu prasītājam.

Par atlikušās minimālās nomas maksas piedziņu

[8] Prasītājs prasījumu par minimālās nomas maksas 3`051,86 EUR (2`522,20 EUR + PVN 21 % 529,66 EUR) piedziņu pamato ar nomas līguma speciālo noteikumu 4.8. punktu un vispārīgo noteikumu 9.4. punktu, norādot, ka minimālais nomas termiņš ir 18 mēneši un prasītājs vienpusēji atkāpās nolīguma, jo atbildētāja nepildīja savas saistības un viņai jāmaksā atlikusī minimālā nomas maksa ir par periodu līdz nomas minimālajam termiņam. Prasītājs ir aprēķinājis minimālā nomas līguma termiņa starpību no nomas līguma pirmstermiņa izbeigšanas dienas 2024. gada 19. septembra līdz 2025. gada 8. decembrim.

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 1.1. punktā noteikts, ka līguma pirmstermiņa izbeigšanas līgumsods ir līgumsods ko nomnieks maksā iznomātājam, ja nomnieks vienpusēji atkāpjas no līguma pirms minimālā nomas termiņa, vai ja iznomātājs vienpusēji atkāpjas no līguma pirms minimālā nomas termiņa sakarā ar to, ka nomnieks nav pildījis līguma noteikumus.

No Nomas līguma vispārējo noteikumu 9.4. punkta redzams, ja iznomātājs sakarā ar to, ka ir iestājies kāds no vispārīgo noteikumu 9.2. punktā noteiktiem apstākļiem, vienpusēji atkāpjas no šī līguma pirms līguma minimālā nomas termiņa, nomniekam ir pienākums samaksāt iznomātājam līgumsodu atlikušā minimālā nomas termiņa apmērā, kā arī ir pienākums samaksāt atlikušo nesamaksāto nomas noformēšanas komisiju. Savukārt nomas līguma vispārīgo noteikumu 9.2. punkta 9.2.1. apakšpunkts paredz, ka iznomātājam ir tiesības pieprasīt, lai nomnieks atgriež transportlīdzekli, vienpusēji atkāpjoties no līguma, rakstveidā paziņojot par to nomniekam, ja nomnieks

pilnībā vai daļēji nav veicis kādu no līguma maksājumiem un pagājušas 10 (desmit) dienas kopš līguma maksājuma apmaksas termiņa.

Atbildētājs pārtrauca pildīt nomas līgumu un prasītājs vienpusēji atkāpās no nomas līguma pirms nomas līguma minimālā termiņa, tādēļ ir iestājušās nomas līgumā noteiktās sekas.

Tiesa atzīst, ka līgumsodam konkrētajā gadījumā galvenokārt piemīt sodīšanas funkcija par līgumā noteikto pienākumu neizpildi.

[8.1] Civillikuma 1724.[1] pants noteic, ka tiesa samazina pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus. Ja līdzēji vienojušies, ka līgumsoda samaksa atsvabina šā soda cietēju no procentiem un augļiem, kas no viņa pienākas, kā arī zaudējumu atlīdzības, tad samazinātā līgumsoda apmērs nedrīkst būt mazāks par otram līdzējam nodarītajiem zaudējumiem.

Judikatūrā vairākkārt norādīts, ka jautājums par līgumsoda taisnīgumu un samērīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem [*sk. Augstākās tiesas Senāta 2004. gada 22. septembra spriedums lietā SKC-441, 2008. gada 14. maija spriedums lietā Nr. SKC-212, 2009. gada 20. maija spriedumu lietā Nr. SKC-161*].

Līgumā noteiktais līgumsods atzīstams par nesamērīgu, jo kopējais par minimālo nomas termiņu 18 mēnešiem līgumsoda apmērs pārsniedz transportlīdzekļa vērtību, kas noteikta 3`400 EUR uz nomas līguma noslēgšanas brīdi. Līguma nosacījumi par nesamērīga līgumsoda apmēra pielīgšanu nav uzskatāmi par atbilstīgiem labticīguma prasībām. Lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprinātu, ka prasītājam nebija iespējams iznomāt tālāk transportlīdzekli nomas līguma pirmstermiņa izbeigšanas dēļ, kas norāda, ka šajā gadījumā prasītājs nav rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks un daļa vainas par to, ka augļus nesošā lieta netika izmantota saskaņā ar paredzēto izmantošanas mērķi, guļ arī uz prasītāju. Tāpat nav konstatēts, ka prasītājam tādēļ būtu radušies kādi zaudējumi. Tiesas ieskatā līgumsodam jāatbilst ekonomiskās ekvivalences, saprātīguma un samērīguma principam, kā arī jābūt balstītam uz objektīviem apstākļiem.

Civillikuma 1716. panta pirmajā daļā noteikts, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā).

Civillikuma 1716. panta trešā daļa noteic, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Tādējādi līgumsods par līguma pirmstermiņa izbeigšanu atlikušās minimālās nomas maksas 3`051,86 EUR apmērā ir samazināms, līdz ar ko no atbildētājas prasītāja labā piedzenams līgumsods par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņa 10 % apmērā atlikušās nomas maksas 3`051,86 EUR, t.i., 305,19 EUR un šādu līgumsoda apmēru tiesa uzskata par taisnīgu un samērīgu konkrētas lietas apstākļiem. Savukārt prasība daļā par līgumsoda 2`746,67 EUR piedziņu ir noraidāma.

Transportlīdzekļa pārņemšanas izmaksu piedziņu

[9] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas izmaksas par transportlīdzekļa pārņemšanu 70 EUR un evakuatora pakalpojumiem 121 EUR, pamatojot ar nomas līguma vispārējo noteikumu 6.7. punktu.

Kā noskaidrots lietā, tad prasītājs ir pārņēmis transportlīdzekli, vienpusēji atkāpjoties no līguma pirms termiņa, ko apliecina 2024. gada 19. septembra nodošanas-pieņemšanas akts, no kura redzams, ka transportlīdzekli pārņēma prasītāja pilnvarotā persona bez atbildētājas klātbūtnes, tajā norādīts, ka nav atslēgas un tehniskās pases, taču nav norādītas pārņemšanas izmaksas.

Savukārt evakuatora pakalpojumus sniegusi SIA “GreenWheel” ko apliecina 2024. gada 19. septembra rēķins Nr.GWP-24206 no kura redzams, ka sniegti evakuatora pakalpojumi un papilddarbs par kopējo summu 121 EUR.

Lai gan paziņojumā par atkāpšanos no ilgtermiņa nomas līguma norādīts, ka transportlīdzekļa pārņemšanas izdevumi ir 70 EUR, lietā nav ziņu un pierādījumu par pārņemšanas izdevumiem norādītajā apmērā.

Tiesa atzīst, ka saistībā ar transportlīdzekļa pārņemšanu prasītājam ir radušies pamatoti izdevumi 121 EUR apmērā, kas piedzenami no atbildētājas par labu prasītājam, bet daļā par pārņemšanas izdevumu 70 EUR piedziņu prasība ir noraidāma.

Atlīdzība par transportlīdzekļa vērtības samazināšanos un vērtēšanas izdevumi

[10] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas izdevumus par transportlīdzekļa novērtēšanu 35 EUR un atlīdzību par transportlīdzekļa vērtības samazināšanos 758,33 EUR, kas aprēķināta: transportlīdzekļa vērtība dalīta ar nomas līguma termiņu, iegūstot nolietojumu par vienu mēnesi; faktiskais nolietojums par laika periodu, cik ilgi transportlīdzeklis atradies atbildētājas valdījumā, un no šīs vērtības tiek atskaitīta transportlīdzekļa vērtība pēc novērtēšanas.

Saskaņā ar parāda summas aprēķinu 3`400 EUR / 72 mēnešiem = 47,22 EUR nolietojums par vienu mēnesi. Transportlīdzeklis bija atbildētājas faktiskā valdījumā no 2024. gada 8. jūnija līdz 2024. gada 19. septembrim, un transportlīdzekļa vērtība uz pārņemšanas brīdi bija 3`258,33 EUR (3`400 EUR – (47,22 EUR x 3 mēneši).

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 9.8. punkts noteic, ka par transportlīdzekļa dabisko nolietojumu netiek uzskatīti tehniskie, interjera, eksterjera trūkumi un/vai defekti, kas radušies transportlīdzekļa nepareizas lietošanas, uzturēšanas, negadījuma vai citu līdzīgu apstākļu rezultātā. Gadījumā, ja transportlīdzeklim tiek konstatēti tādi trūkumi vai defekti, kuri nav atzīstami par dabisko nolietojumu, nomniekam ir pienākums pēc rakstiska iznomātāja paziņojuma saņemšanas kompensēt tam transportlīdzekļa vērtības samazinājuma summu, kas tiek noteikta saskaņā ar sertificēta vērtētāja atzinumu.

Vispārīgo noteikumu 9.11. punkts noteic – ja iznomātājam rodas pamatotas aizdomas, ka transportlīdzeklim var būt tādi trūkumi un defekti, kurus nav iespējams atklāt bez specializētas padziļinātas apskates, iznomātājs transportlīdzekli nosūta pie iznomātāja izvēlēta pakalpojuma sniedzēja, transportlīdzekļa specializētas apskates veikšanai. Ja izrādās, ka transportlīdzeklis atbilst visiem līguma noteikumiem (tai skaitā, bet neaprobežojoties ar tiem, kas attiecas uz tehnisko stāvokli un transportlīdzekļa vērtību), izdevumus, kas saistīti ar šajā punktā paredzēto transportlīdzekļa pārbaudi sedz iznomātājs. Pretējā gadījumā visus izdevumus sedz nomnieks.

Savukārt nomas līguma vispārīgo noteikumu 8.1. punktā noteikts, ka transportlīdzekļa bojāejas vai bojājumu gadījumā neatkarīgi no tā, vai nomnieks ir vainojams par radušos bojāeju vai bojājumiem, nomnieks sedz iznomātājam visus tā rezultātā radušos zaudējumus un izdevumus (ieskaitot, bet ne tikai izdevumus par transportlīdzekļa aizvietošanu, remonta darbus, kompensāciju par vērtības zudumu, nomas maksu par atlikušo minimālo nomas termiņu u.c.). Puses vienojas, kas, aprēķinot izdevumus par transportlīdzekļa aizvietošanu, tiek pieņemts, ka zaudējumu apmērs atbilst līguma pielikuma Nr. 1 pamatnoteikumu 2. punktā norādītajai transportlīdzekļa vērtībai, atskaitot iznomātāja saņemto apdrošināšanas atlīdzību (ja tāda tiek izmaksāta).

Saskaņā ar Civillikuma 2150. pantu nomas un īres priekšmets nomniekam un īrniekam jālieto kārtīgi un saimniecīgi.

Civillikuma 2152. pants noteic, ka pēc nomas vai īres izbeigšanās nomniekam vai īrniekam jāatdod atpakaļ iznomātā vai izīrētā lieta ar visiem tās piederumiem, cik iespējams labā stāvoklī.

Saskaņā ar Civillikuma 2128. pantu abām pusēm jāpiegriež no līguma izrietošām saistībām visa tā rūpība, kādu pēc taisnības var no viņām prasīt, it sevišķi glabāšanas ziņā. Tādēļ puses atbild vienai otrai par katru zaudējumu, kas noticis viņu ļaunprātības vai neuzmanības dēļ, un tikai nejauši zaudējumi nevienam nav jāatlīdzina.

[10.1] Tiesa konstatē, ka atbilstoši nomas līgumam prasītājs iznomāja atbildētājai 2007. gada izlaiduma transportlīdzekli, kas lietots 17 gadus, ilgtermiņa nomai uz 72 mēnešiem jeb 6 gadiem.

2024. gada 8. jūnija transportlīdzekļa pieņemšanas aktā norādīts transportlīdzekļa stāvoklis, piemēram, stikla, lukturu, bampera, virsbūves un salona bojājumi nav; vizuālais un salona vizuālais izskats – tīrs; piedalīties

ceļu satiksme – var. Krāsojuma bojājumi – ir, sīki skrāpējumi, rūsa. Nomas līguma pielikuma Nr. 1 pamatnoteikumi 2. punktā noteikts, ka transportlīdzekļa vērtība ir 3`400 EUR.

2024. gada 19. septembra nodošanas-pieņemšanas aktā norādīts nobraukuma ierobežojums – 24000 gadā; vizuāli defekti – rūsa, buktes, skrāpējumi, bojāts aizmugures kreisais spārns – bukte, kā arī norādīts, ka nav atslēgas un tehniskā pase. Tāpat aktā norādīts, ka puses saprot un apzinās, ka pilnīga defektu uzskaite un atklāšana var tikt veikta tikai ar padziļinātu izpēti un speciālām, inženiertehniskām izpētes metodēm.

Prasītājs pasūtīja transportlīdzekļa novērtējumu, kurā tiek novērtēts transportlīdzekļa tehniskais stāvoklis un vizuāliem defekti, pieņemot, ka nav īpašu apstākļu, kas pazemina transportlīdzekļa vērtību un varētu tikt atklāti ar speciālām inženiertehniskās izpētes metodēm. 2014. gada 16. oktobra transportlīdzekļa novērtēšanas aktā Nr. GT560 norādīti tehniskā stāvokļa trūkumi piezīmēs – mehāniski bojājumi aizmugurējam kreisajam spārnam un atdurstienim un noteikta transportlīdzekļa tirgus vērtība 2`500 EUR.

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 9.7. punkts noteic atbildētājas pienākumu atgriezt transportlīdzekli prasītājam ne sliktākā tehniskā stāvoklī par to, kādā tas bijis pirms nodošanas atbildētājam, izņemot dabisko nolietojumu.

No iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem secināms, ka transportlīdzeklim tā nomas faktiskās lietošanas laikā ir radušies jauni bojājumi, kas samazina tā vērtību. Lai gan nav norādīts, kāda ir detaļu atjaunošanas vērtība vai paredzamais remonta darbu izcenojums, prasītājs, aprēķinot transportlīdzekļa vērtības samazinājumu, ir ņēmis vērā arī tā dabisko nolietojumu.

Atbildētāja nav informējusi prasītāju par radītajiem bojājumiem, nav veikusi radīto bojājumu remontu un nav apstrīdējusi vērtības samazinājuma aprēķinu.

Ņemot vērā, transportlīdzekļa sākotnējo novērtējumu, dabisko nolietojumu, radītos bojājumus un transportlīdzekļa novērtējuma aktu, tiesa secina, ka transportlīdzekļa vērtības samazinājums 758,33 EUR ir pierādīts un pamatots.

[10.2] Saistībā ar transportlīdzekļa novērtējumu prasītājam radušās izmaksas 35 EUR.

Lietā ir konstatēts, ka atbildētājas rīcības rezultātā, nomājot transportlīdzekli, transportlīdzeklim ir nodarīti bojājumi, kas samazinājis tā vērtību, līdz ar to atbilstoši nomas līguma vispārīgo noteikumu 9.11. punktam atbildētājai jāatlīdzina izmaksas par transportlīdzekļa novērtējumu 35 EUR.

Par OCTA polises izmaksu un administrācijas maksas piedziņu

[11] Prasītājs lūdz piedzīt izdevumus par OCTA polises iegādi 104,01 EUR un komisijas maksu par apdrošināšanas līguma noformēšanu 50 EUR, pamatojot to ar nomas līguma vispārīgo noteikumu 7.4. un 8.2. punktu un pielikuma Nr. 2, 16. punktu.

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 7.1. punkts uzliek pienākumu atbildētājai nodrošināt par saviem līdzekļiem līguma darbības laikā transportlīdzeklim spēkā OCTA apdrošināšanu, bet 7.5. punkts noteic, ja nomnieks nav to nodrošinājis, iznomātājam ir tiesības pašam veikt transportlīdzekļa OCTA apdrošināšanu. Saskaņā ar nomas līguma 7.6. punktu atbildētājas pienākums ne vēlāk kā 5 (piecu) darba dienu laikā pēc rakstiska paziņojuma/rēķina saņemšanas atlīdzināt transportlīdzekļa apdrošināšanas prēmiju un soda naudu un komisijas maksājumu cenrādī minēto komisiju, ko paredz nomas līguma vispārīgo noteikumu 8.2. punkts.

OCTA polises iegādes izdevumus apstiprina lietā divas OCTA apdrošināšanas polises, kuru apmaksu veicis prasītājs kā transportlīdzekļa turētājs par kopējo summu 104,01 EUR. 2024. gada 23. septembrī atbildētājai ir nosūtīts paziņojums par atkāpšanos no ilgtermiņa nomas līguma, kurā norādīta OCTA polises maksa 104,01 EUR un OCTA polises administrācija maksa 50 EUR, kā arī OCTA polises izmaksas un administrācijas komisijas maksa norādīta 2024. gada 24. oktobra paziņojumā par saistību izpildi.

Prasītājam ir radušies pamatoti izdevumi par transportlīdzekļa apdrošināšanu un apdrošināšanas līguma noslēgšanu, kas piedzenami no atbildētājas par labu prasītājam.

CSDD pakalpojumu piedziņa

[12] Prasītājs lūdz piedzīt VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcijas" rēķinu 80 EUR.

No lietā iesniegtā Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes reaģēšanas pārvaldes Satiksmes drošības vadības biroja 2024. gada 1. jūlija lēmuma par procesa uzsākšanu un soda piemērošanu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. GA26753328 redzams, ka 2024. gada 12. jūnijā, plkst.05:44 Mārupē, autoceļš Rīga-Jaunmārupe (P132), pie Liliju ielas fiksēts braukšanas ātruma pārkāpums par ko piemērots naudas sods 80 EUR.

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 6.13. punktā noteikts, ka nomnieks apņemas noteiktajā termiņā apmaksāt visus nodokļus, nodevas, naudas sodus un citus maksājumus, kas var tikt piemēroti transportlīdzekļa vadītājam, lietotājam vai īpašniekam lietojot transportlīdzekli.

Tiesa atzīst, ka pārkāpums izdarīts brīdī, kad transportlīdzeklis bija nodots atbildētājas lietošanā un pamatojoties uz Civillikuma 1587. un 1590. pantu, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami izdevumi par piemēroto naudas sodu 80 EUR apmērā.

Par nokavējuma procentu piedziņu

[13] Prasītājs lūdz piedzīt nokavējuma līgumsodu saskaņā ar nomas līguma 9.3. punktu 93,56 EUR.

Civillikuma 1756. pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu, bet minētā likuma 1757. pants noteic, ka nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs.

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 8.3. punktā noteiktas prasītāja tiesības aprēķināt nokavējuma procentus 0,5 % apmērā no kavētās summas par katru kavēto dienu.

Lietā nav strīda par to, ka atbildētāja kavēja maksājumus, līdz ar ko ir piemērojami nomas līguma 8.3. punkta nosacījumi par nokavējuma procentu aprēķināšanu.

Prasītājs aprēķināja nokavējuma procentus no pamatparāda kopējās summas 935,62 EUR par periodu no 2024. gada 8. augusta līdz 2024. gada 19. septembrim.

Tiesa atzīst, ka prasītājs ir pieļāvis aprēķina kļūdu, jo nokavējuma procenti ir aprēķināmi no kavētās maksājuma summas.

Ka redzams no pamatsummas aprēķina, tad atbildētāja ir kavējusi 2024. gada 8. augustā maksājumu 143,63 EUR + PVN 21 % 30,17 EUR = 173,80 EUR x 0,5 % = 0,87 EUR x 42 kavējuma dienas (no 08.08.2024. līdz 19.09.2024.) = 36,54 EUR.

2024. gada 8. septembrī kavēts maksājums 172,36 EUR + PVN 21 % 36,20 EUR = 208,56 EUR x 0,5 % = 1,05 EUR x 11 kavējuma dienas (no 08.09.2024. līdz 19.09.2024.) = 11,55 EUR.

Līdz ar to par maksājuma kavējumu no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami nokavējuma procenti 48,09 EUR, bet daļā par 45,47 EUR prasība ir noraidāma.

Par likumisko nokavējuma procentu piedziņu

[14] Prasītājs lūdz piedzīt likumiskos nokavējuma procentus 74,45 EUR par periodu no 2024. gada 20. septembra līdz 2024. gada 16. decembrim par 87 kavējuma dienām no pamatsummas 5`205,83 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1759. pantu procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas uz likuma pamata šādos gadījumos: 1) par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus

procentus sauc par nokavējuma procentiem. Saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmās daļas noteikumiem gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Atbildētājai ir sūtīti atgādinājumi par saistību izpildi, taču tie atstāti bez ievērības un atbildētāja nav veikusi nevienu maksājumu parāda atmaksai, tādējādi pieļaujot nokavējumu, par ko pamatoti aprēķināmi likumiskie nokavējuma procenti.

Ņemot vērā, ka prasība apmierināma daļēji 2`452,24 EUR apmērā, likumiskie nokavējuma procenti aprēķināmi no summas 2`452,24 EUR par periodu no 2024. gada 20. septembra līdz 2024. gada 16. decembrim par 87 kavējuma dienām, t.i., 2`452,24 EUR x 87 (kavētas dienas) x 0,01644 / 100 = 35,08 EUR.

Ievērojot minēto prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu piedziņu apmierināma daļēji un no atbildētājas piedzenami likumiskie nokavējuma procenti 35,08 EUR, bet daļā par likumisko nokavējuma procentu 39,37 EUR piedziņu prasība noraidāma.

Parāda piedziņas izdevumi

[15] Pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 1. un 6. pantu, Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61 “Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kas nav atlīdzināmi” 2. punkts noteic, ka parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības no parādnieka vai aizņēmēja (fiziskas personas) pieprasīt, lai tas atlīdzinātu pamatotus parāda atgūšanas izdevumus, kas atbilst šādam pieļaujamam apmēram: 2.1. par rakstiska paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu parādniekam vai aizņēmējam (fiziskai personai), kurā sniegta informācija par parāda esību un aicinājums labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības, un par nepieciešamajām darbībām parādnieka vai aizņēmēja (fiziskās personas) faktiskās kontaktinformācijas noskaidrošanai, ja parādnieks vai aizņēmējs (fiziskā persona) nav sasniedzams, – kopā ne vairāk kā 15 *euro*; [..].

Ievērojot minētās likuma normas un to, ka prasītāja pārstāvis ir licencēts parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējs, tiesa atzīst, ka ir apmierināma prasība daļā par ārpustiesas parāda piedziņas izdevumu 15 EUR piedziņu.

[16] Ievērojot Civillikuma 1759. pantu 1765. panta pirmo daļu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu un Augstākās tiesas Senāta 2024. gada 13. jūnija sprieduma 10. punktā norādīto lietā Nr. SKC-53/2024, tiesa atzīst prasītāja tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās piedzītās naudas summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763. pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Tiesāšanās izdevumi

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, [..].

Ceļot prasību samaksāta valsts nodeva 447,39 EUR.

Līdz ar to prasītājai atlīdzināmi tiesas izdevumi no valsts nodevas proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram, t.i., 46,16 % apmērā ((935,62 + 305,19 + 121 + 104,01 + 50 + 80 + 48,09 + 15 + 758,33 + 35 + 35,08 = 2`487,32 EUR) x 100 / 5388,84 EUR), kas ir 206,52 EUR un ir piedzenami no atbildētājas.

[17.1] Civilprocesa likuma 44. panta pirmā daļa noteic – ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir atlīdzināmi šādos apmēros: 1) izdevumi advokāta palīdzības samaksai: a) atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas. Civilprocesa likuma 44. panta ceturtā daļa noteic, ja prasība ir izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra.

Dotajā gadījumā, ņemot vērā apmierināto prasījumu summu 2`487,32 EUR, maksimālais advokāta atlīdzības apmērs ir 746,20 EUR (30% no 2`487,32 EUR). Tā kā lieta tiek skatīta pirmās instances tiesā, atbilstoši Civilprocesa likuma 44. panta ceturtajai daļai maksimālie atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai ir 373,10 EUR (50% no 746,20 EUR).

Ar 2024. gada 11. decembra rēķinu Nr. 20241211-031 apstiprinās, ka Supremia ZAB, SIA prasītājam izrakstīja rēķinu par summu 145,20 EUR par juridisko palīdzības sniegšanu prasības pieteikuma sagatavošanā pret atbildētāju. Zvērināta advokāta Edgara Koškina pārstāvību pierāda orderis.

Ievērojot minēto prasītājam ir atlīdzināmi izdevumi advokāta palīdzības samaksai to faktiskajā apmērā un no atbildētājas piedzenami 145,20 EUR.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, [..] un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, [..]. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ievērojot minēto, atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgai izpildei termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93., 97., 189., 190., 193.-195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

prasību daļēji apmierināt.

Piedzīt no /Persona A/ (personas kods /Personas kods A/) par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Current Auto” (reģistrācijas numurs 40203228793) nomas maksas parādu 458,82 EUR par periodu no 2024. gada 8. augusta līdz 2024. gada 19. septembrim, izsniegšanas komisijas maksas parādu 476,80 EUR, līgumsodu par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņa 305,19 EUR par periodu no 2024. gada 19. septembrī līdz 2025. gada 8. decembrim, evakuatora pakalpojuma izdevumus 121 EUR, transportlīdzekļa vērtības samazinājumu 758,33 EUR, izmaksas par transportlīdzekļa novērtējumu 35 EUR, OCTA polises apmaksas izdevumus 104,01 EUR, komisijas maksu par apdrošināšanas līguma noslēgšanu 50 EUR, naudas sodu 80 EUR, nokavējuma procentus 48,09 EUR par periodu no 2024. gada 8. augusta līdz 2024. gada 19. septembrim, likumiskos nokavējuma procentus 35,08 EUR par periodu no 2024. gada 20. septembra līdz 2024. gada 16. decembrim, parāda atgūšanas izdevumus 15 EUR, valsts nodevu 206,52 EUR un izdevumus advokāta palīdzības samaksai 145,20 EUR, kopsummā 2`839,04 EUR (divi tūkstoši astoņi simti trīsdesmit deviņi *euro* 04 centi).

Labprātīgi izpildot spriedumu, samaksa veicama sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Current Auto” norēķinu kontā LV69MULT 1010 B087 3003 0 Industra Bank AS.

Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Current Auto” ir tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /Persona A/ likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās piedzītās naudas summas.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņa 2`746,67 EUR, transportlīdzekļa pārņemšanas izdevumu 70 EUR, nokavējuma procentu 45,47 EUR un likumisko nokavējuma procentu 39,37 EUR piedziņu.

Noteikt /Persona A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas 2025. gada 30. oktobra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas tiesā.

Tiesnese Sanita Rūtenberga

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.